

PONIŻYĆ SIĘ (21) *vb pf*

się (18), się (2).

o *prawdopodobnie jasne* (tak w poniżyć).

inf poniżyć się (3). ◇ *fut 1 sg* poniżę się (1). ◇ *2 sg* poniżysz się (1). ◇ *3 sg* poniży się (3). ◇ *praet 1 sg m* -m się poniżył (1). ◇ *3 sg m* poniżył się (9). *f* poniżyła się (1). ◇ *part praet act* poniżywszy się (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. poniżyć.

Uznać się za mniej znaczącego, za mniej ważnego; upokorzyć się; humiliare Vulg (21) : Pokorne y podłe odzienie iey [św. Belezylly] nie vkázowáło/ iáko v drugich/ nádętego fercá: ále fię wewnątrz poniżywłzy/ nic miedzy łobą á miedzy fłużebnicámi fwemi różności niezofławowálá. *SkarŻyw* 195.

poniżyć się dla kogo (1): *Leop 3.Reg 21/29 cf Szereg.*

poniżyć się przed kim (2): *Leop 3.Reg 21/29*; Rzekł Dawid/ [...] iac fie iefzcze więcey będę poniżał niżlim fie poniżył przed Pánem *BielKron* 70.

poniżyć się w czym (2): [św. Tomasz z Akwinu] poniżył fię w náfládowániu vboftwá Páná nászego ná doftápienie dofkónáłości Chrześciánfkiey *SkarŻyw* 200, 32.

Zwrot: »pod [czyj] rękę się poniżyć« = *uznać wyższość [kogo] (1)*: [Melchisedecha] Apoftoł ś. więtfzem y zácnieyfzem kapłanem zowie niżeli bjł Abrahám. [...] Przetofz ten Melchyfedech dáie błogofławieńftwo Abrahámovi: y Abrahám fię iáko niżłzy pod ie^{go} rękę poniżył *SkarŻyw* 284.

Szereg: »upokorzyć się a poniżyć« (2): Widziałżeś Achábá/ iáko fie vpokorzył á poniżył przedemną [vidisti humiliatum Achab coram Me]? Przetoz ponieważ że fie thák vpokorzył á poniżył dla mnie [humiliatus est Mei causa]/ iulz nieprzywiodę thych złych rzeczy nań zá żywotá iego *Leop 3.Reg 21/29*.

a. *O Chrystusie, który przyjął postać człowieka (6)* : *ArtKanc C*; Sam fię poniżył/ sftawłzy fię poftłuznym áż do śmierci: á śmierci krzyżowej *WujNT Philipp* 2/8.

poniżyć się dla kogo (2): nędzá tá iego [Chrystusa] nie zmuflu ieft/ ále zwoley/ tak on to dla nas fię poniżyć chciał/ y pokory nas vczyć. *SkarŻyw* 27; *ArtKanc B6*.

poniżyć się do czego (1): pomni iáko fię krol nád krolmi/ Iezus Chryftus do náfzey poftługi poniżył *SkarŻyw* 225.

poniżyć się na co (1): tak wielki ziemie y niebá tworcá/ ná twoię fię poftługę poniżył *SkarŻyw* 2.

Szereg: »poniżyć się, sługą uczynić« (1): Y któryż to człowiek słychał/ by fię tak łam BOG zniżyć miał/ y ktemu fię nam dał? łam fię dla nas poniżył/ sługą vczyił. *ArtKanc B6*.

b. *Pokłonić się, oddać cześć [w tym: komu (= przed kim) (6)] (8)* : záfie o dziewiętey godzinie/ ná śpiewániu y wychwalániu będziefz/ zę [!] łzám y łpowiedzią grzechow twoich/ Bogu fię poniżył *SkarŻyw* 393; *SkarKaz* 206b; tám [Dawid] miedzy kápłany y w vbiorze ich Páná Bogá chwáląc dziwnie fię Pánu Bogu/ od ktorego kroleftwo miał/ y kápłanom iego poniżył. *SkarKazSej* 679a.

poniżyć się w czym (1): iáko oni męczennicy/ dla tego krew fwoię wylewác dopuścili/ ifz fię dyabłu w ofiárowániu poniżyć niechcieli *SkarŻyw* 36.

W przeciwstawieniu: »podnosić się ... poniżyć się« (1): zle czynifz/ niewdzięczne ftworzenie/ ifz fię przeciw ftworzycielowi podnośifz: ia poniżę fię y pokłonię Pánu memu *SkarŻyw* 258.

Zwrot: »poniżyć się do nog, do kolan« [*szyk zmienny*] (2:1): Y poniżywŷzy fię iemu [*Iulianus św. Ekwicyjuszowi*] do kolan iego/ vpadł proŷząc go o modlitwę. *SkarŻyw* 212, 63; gdy wyfoki krol y pan do nog fię vbogich y wzgárdzonych poniży: wdzięczny bárzo y káždego vwefeláiący widok czyni. *SkarKaz* 515b.

Szereg: »poniżyć się i pokłonić« (1): *SkarŻyw* 258 *cf W przeciwstawieniu*.

Synonimy: *pokajać się, ukorzyć się, upokorzyć się, uznać się; b. pokłonić się.*

Formacje współrdzenne cf NIŻYĆ.

Cf PONIŻENIE, PONIŻENIE SIĘ, PONIŻONY

MN